

CIECHANOWSKIE HISTORIE

SZCZURZYNEK

Nieco bardziej orientujący się w topografii Ciechanowa wie, że istnieje ulica o tej nazwie, ale już niewielu pamięta iż była to oddzielna miejscowość. Stanowiła jeden z przestrzennych efektów rozwoju i zmian Ciechanowa w okresie kapitalizmu, a więc jej metryka nie może być dawna.

Najstarszy, dotychczas rozpoznany, dowód na istnienie tej wsi pochodzi z mapy, powstałej około 1886 roku. Przy takiej informacji dociekliwi badacze historii Ciechanowa mogą zaprotestować gdyż jest wyraźny zapis o miejscowości „Szczurzynko”, w parafii Ciechanów, pochodzący z roku 1833. Należy więc wtrącić, nieco rozbudowaną, dygresję. Otóż w pierwszej ćwierci XIX w. zaczęto stosować, z zupełnie nieznanymi powodów, nazwę Szczurzynko zamiast dawniejszej Cierzynko, ale tyczyło to zupełnie innej miejscowości. Czyżby istniało już przed połową piętnastego stulecia, a położone było na wschód od Kargoszyna, nad Łydynią, a więc na terenie dzisiejszej gminy Ciechanów i tym samym nie będziemy tu omawiać jego historii.

Cierzynko - Szczurzynko (niekiedy wręcz Szczurzyn) zanikło całkowicie i może być przedmiotem badań tylko archeologów. Niewykluczone, że likwidacja Cierzynka miała związek w powstaniem, wcześniej opisywa-

nego, Kargoszynka. Wróćmy jednak do „naszego” Szczurzynka. Na wyżej wspomnianej mapie ukazany jest w kształcie praktycznie takim jak dziś, to jest zabudowa oddzielnymi małymi domami w jednej prostej linii, przy drodze (ulicy) – tak zwana łańcuchówka. Najprawdopodobniej wieś powstała wskutek konieczności dokonania uwłaszczenia w majątku Szczurzyn.

„ Cichość tej części Ciechanowa zapewne niedługo się skończy, a to za sprawą przeprowadzenia przy samym krańcu Szczurzynka wewnętrznej obwodnicy miasta. Łatwy dojazd to pokusa do inwestowania, a wolnego miejsca jest sporo.

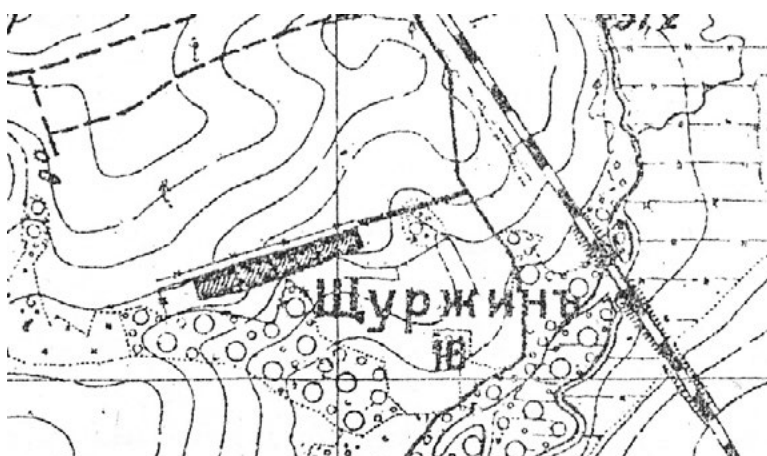
Dokonano zapewne prostego zabiegu – włościan Szczurzyną przesiedlono, w uporządkowanym układzie, na drugą stronę dzisiejszych torów, tam gdzie były ich pola. Zresztą nie tylko ich, bo i folwarku, na którym mogli pracować. Raczej chyba musieli, bo nadania uwłaszczeniowe nieczęsto wystarczały na utrzymanie rodziny. W okresie gdy powstawała mapa – napisano zresztą, że to Szczurzyn – omawiana miejsco-

wość miała już 18 domów, a to świadczy o jakimś upływie czasu od jej utworzenia.

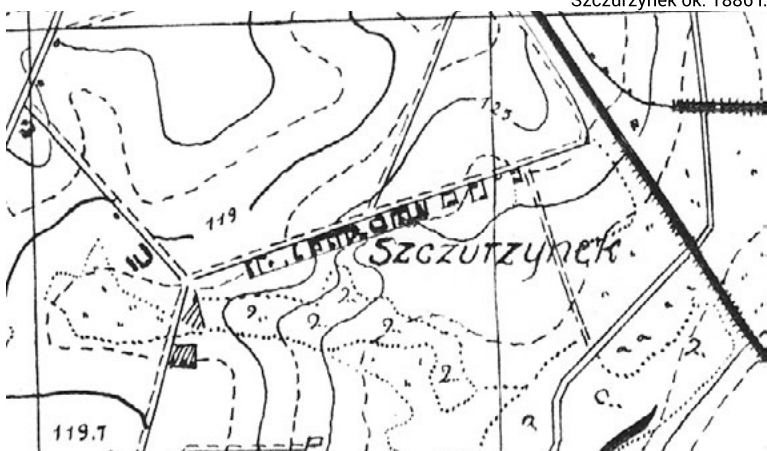
W okresie międzywojennym nazwy Szczurzynek używano także, ale nie zawsze, na określenie folwarku Szczurzyn. Zamieszanie więc nadal trwało lecz, w końcu, na mapie z około roku 1935 mamy już porządek i wieś Szczurzynek z tą nazwą uwidoczniła jest prawidłowo. Wtedy podano, że istniały tu 22 domy, a niechybnie część mieszkańców miała pracę w pobliskiej cukrowni – wnosić to można z form dawnych domów, nie zawsze wyglądających na typowe wiejskie chałupy. Podczas okupacji było tutejszym mieszkańcom ciężko, tak jak wszędzie w okolicy, ale z tego okresu mamy cenny przekaz. Zachowała się bowiem duża (pełna?) dokumentacja, wykonana przez okupanta, poszczególnych tutejszych nieruchomości. Z nich wiemy, że Niemcy rejestrowali tu trzy „ulice” – Dorfweg, Feldweg i Durchfahrt. Poza pomiarami są też zapisy z których wynika, że mieszkańcy szacowali czas powstania najstarszych domów na rok 1870, co jest prawdopodobne. Zbór ten jest częścią dokumentacji Ciechanowa (jedyna bodaj taka w kraju), która mogłaby być upowszechniona, ale żadnych z kolejnych władz miasta sprawa ta nie interesowała.

Jeszcze w 1971 r. Szczurzynek zapisany był jako będący w składzie Gromadzkiej Rady Narodowej Ciechanów. Udało się przetrwać tworzenie dzielnicy przemysłowej Ciechanowa, a jednym – choć rzucającym się oczy – elementem z tego okresu są wielkie rury biegnące od miejskiej ciepłowni. Ta, na szczęście, jest na tyle oddalona, że nie dewastuje wyglądu dawnego Szczurzynka. Przy okazji – znajomy, który musiał być na szczycie komina ciepłowni był zachwycony niesamowicie rozległą panoramą. Gdyby udało się tam zrobić punkt widokowy... Nieco później zrealizowano, znów nieco na uboczu od „starego” Szczurzynka, oczyszczalnię ścieków. W sumie więc Szczurzynek niejako się „zakonserwował” w dawnej formie będąc i w mieście, i poza miastem. Zachowało się parę nieco starszych domów, z których chyba najciekawszymi są pod nr. 26 (dwurodzinny) oraz pod nr. 24 – właściwie jego połowa – wyglądający na pochodzący z początków ubiegłego stulecia.

Cichość tej części Ciechanowa zapewne niedługo się skończy, a to za sprawą przeprowadzenia przy samym krańcu Szczurzynka wewnętrznej obwodnicy miasta. Łatwy dojazd to pokusa do inwestowania, a wolnego miejsca jest sporo.

Szczurzynek ok. 1886 r.

Szczurzynek ok. 1935 r.

Fot. archiwum Aurora

Ryszard Małowiecki

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Pub Ciechan

Ciechanów, ul. Kilińskiego 4/8
vis a vis Browaru
zaprasza codziennie od godz. 17:00

ZAPROSZENIE

Muzeum Romantyzmu
w Opinogórze

zaprasza na 539 koncert
podczas którego wystąpią

Mamiko Ueyama
fortepian

Iwona Murawska-Truszczyńska
sopran

Dagmara Sokalska
mezzosopran

9 sierpnia 2015 r., godz. 12.00
Oranżeria
bilet: 10 zł

MAZOWSZE